بێدەنگیی (سیاسییەکانی کورد) و پرسیارێک.. فازیل شەوڕۆ

کەس بە حاڵی ئەو هەزاران ژن و پیاو و منداڵە دەربەدەرانە نەبێ، کە لە کۆچڕەوەکەی (١٩٩١)، لە کوچە و کۆڵان و شەقام و گۆڕەپانەکانی شاری سەردەشت پەراهەندە ببوون، خۆم لەگەڵ دەیان گەنجی دیکەی باشوور، وەکو ڕیشۆڵە، بە درێژایی شۆستەی شار لە تەنیشت یەکدی، هەناسەسارد و داروخاو دانیشتبووین، ئیختیارێکی سەردەشتیی بەلاماندا تێپەڕی و گوێم لێبوو، بە هاوڕێیەکەی گوت:"باشە، ئێستا ئەوانە هیچ سەرکردەیەکیان نییە، خەمێکیان لێ بخۆن؟"

زۆر گوێبیست دەبین و دەخوێنینەوە، کە کوردانی باشوور، لە پەسنی کەسکێدا دەڵێن"بەڕاستی لە زانستی سیاسەت و سیاسەتیی نێودەوڵەتی شارەزا بوو … "، "فڵان، خوێندنەوەی ئیستراتیژیی بۆ پێشهات و ئایندەی نەتەوەکەی هەبوو."، "فڵان سەرکردە، کاریزمابوو ، یان، کاریزمایە، بە مانای وشە."

ئەگەر پووخەترین پێناسەی کەسی (سیاسی)، ئەوەبێ کە،"سیاسەتزان کەسێکە کاریگەری ڕاستەوخۆی لەسەر جەماوەر و بەرجەستەکردنی بریاری سیاسی چارەنووسساز هەبێ و توانی بەڕێوەبردنی تەواوی کایە هەستیارەکانی کۆمەڵگای هەبێ، هەروەها دەستی لە بونیاتنانی ئایندەی گەش و سەرکەوتووی نەتەوەکەیدا هەبێ، لەڕێی داهێنان و ئەفراندن و دۆزینەوەی ئامراز و میکانیزی شیاو بۆ جێبەجێکردن و وەدیهێنانی خەون و بریارەکانی و تێپەڕاندنی قەیران و گرفتەکان" ئەوا دەبێ پێداچوونەوە بۆ پێناسەی (سیاسەتزانەکانی کورد) بە گشتی، بکەین.

ئەگەر، ئەو سیاسەتزانانە، بە هزر و بە جەستە بوونیان هەیە، بۆچی بێدەنگن و زۆر بەدەگمەن گوێمان لێیان دەبێ و نابێ؟ کوا کاریگەریی فیعلی وان بەسەر مێژووی نەتەوە و ڕووداوەکاندا؟

هەرچی ئەو وتار و شر□ق□ و لێکدانەوە متەوازیعانەی ڕۆژانە لە میدیای کوردیدا دەیابینین، نووسەرەکانی، ڕۆشنبیرە کەڵاشخوارەکانی سەر بەچینی مامناوەندی کۆمەڵگەی کوردین. کە زۆربەیان خۆیان پەروەردەکردووە، بە دەر لە زانستی سیاسی و زانستی سیاسەتیی

نێودەوڵەتی، بە هەموو لقەکانیانەوە، ئەوان خۆیان هەم شاگرد و هەم مامۆستای خۆیان بوون، بە خوێندنەوەی (کتێب و دیقەتدانی واقیعبینانەی گۆڕەپانەکان)، شرۆڤە و شیتەلکارییە خاکییەکانی خۆیان، دەخەنە بەر چاوی خوێنەرانی کورد.

لەو (٣٠) ساڵەی حکومڕانی کورد، لە هەرێمی فیدراڵی باشووردا، سێ جاران سیاسیزانێکی کوردمان نەدێ، نیوسەعاتێک، سیاسیانە، بارودۆخی وڵات و نەتەوەکەمان بە شرۆڤە بکات. سێ جاران، سەرکردەیەک، نەهاتە نێو جەماوەر و خوێندنەوە سیاسییەکانی خۆی ڕوون بکاتەوە، سێ جاران ، دیبەتی ڕاستەوخۆیان لەگەڵ (جەماوەری خۆیان) نەکرد. ئەو کورتیلە دیدارانەی لە تیڤییەکانی خۆشیاندا، ئەنجام دەدرێن، پڕن لە هەڵەی سوور و پێشوەخت، ڕۆژنامەوان، پرسیارەکانیان بە نووسراوەتەوە، کە دەبێ بە مسقاڵ بیانکێشن، نەکێ، پێیشکێ پرسیارێک، بپێژە و (میوانەکە) نیگەران بکات!

لەو (٣٠) ساڵەی حکومڕانی کوردیدا، لە باشووردا، نەمبیستووە، سێ جاران، سەرکردەیەک یان سیاسییەکی باڵای کورد، لە زانکۆیەکدا، دیدارێکی دوو سەعاتی لەگەڵ مامۆستا و زانکۆییەکاندا سازبکات! خوێندنەوە و تیگەیشتنی خۆی بۆ ڕووداو و پێشهاتەکان بەیان بکات.

ئەو بێدەنگی و غیابەی سیاسییەکانی کورد، دوو حاڵەتی ڕەزاقورسی بەرجەستووە کردوە: یەکیان ئەوەیە، هەر ورتەیەک لە شێخ و ئاغا و سەرۆک خێڵ و ئیمام و سۆفی و شێخی تەریقەتێک دەبیستری، زوو، دەبێتە بنێشتە خۆشەی زاری میدیای کوردی و جەماوەری (هەشیارسادەش) لە تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان پێیان دەکەونە شایی و سەرچۆپی گرتن. دووەمیان: ئەگەر کەسێک، لەو سیاسیزانانە هەڵکەوێت و ناوە ناوە دوو قسەمان بۆ بکات – کە هەرچەندە وتەکانی ئەویش هەر لە ئاستی تیگەیشتنی ڕۆشنبیرێ کەڵاشخوارەکەیە – ئەوا هەرچی میدیای بیستراو و بینراو و نووسراو هەیە، بە دەوریدا دەبنە خەرمانەوە، هەر هەندەی نامێنە (خاوەن گوتار) بخنکێنن، ئەمەی ڕەزای ئەو دیاردەشی قورسترکردووە، جا ئەو سیاسیزانە دەبێتە، مەرجەع، بۆ هەموو بابەتێک و پێشهاتێیەک، ئێویش، ئامادەیە لەسەر، باشوور و باکوور و ڕۆژاوا و بوجە و دۆلار و نەوت و پەتای کۆڕۆنا و بومەلەرزە و ئاستی پەروەردە و تەڵاقدان و منداڵە لەبارچوون و ژینگە و میدیا …، تەنانەت فوتبۆلانی و وەرزیشیش گوتار بدا!

لەکاتێدا لە وڵاتاندا، سیاسیزان، مولزەمە، بە زۆر، کە دەبێ کتێبخانەی وڵاتەکەی بە ئەزموون و خوێندنەوەکانی خۆی دەوڵەمەند

بکات. ئەمە بۆ یاسا، کارێکی ئیجبارییە بۆ هەر سەرککۆمارێکی ئەمریکا.

ئەوە دەزانن، کە سیاسیزانەکان، بە کەڵەک وەرگرتن لە ئەزموونەکانی خۆیان، چ دەسکەوتێکی ماددی و مەعنەوەی وەدەست دێنن؟

نرخی هەر گوتارێکی (بیل کلنتۆن) لە نێوان (٢٥٠) هەزار بۆ (٥٠٠) هەزار دۆلار بووە. ئەو بۆ وتارەکانی بووە خاوەن (١٠٤) ملیۆن دۆلار. ئەوە نەریتی گوتاردانە لەسەردەمی جێرالد فۆردەوە(١٩٧٧) بووەتە مۆدە. نرخی هەر وتارێکی باراک ئۆباما (٤٠٠) هەزار دۆلارە، بۆ (٣) وتار ملیۆنێک و (٢٠٠) هەزار دۆلاری دەست کەوتووە. وتارەکانی جۆرج دەبلیو بۆش، لە نێوان (١٠٠) هەزار بۆ (١٧٥) هەزار دۆلار بووە. بەشداری کردنی (تۆنی بلێری)ش لە هەر بۆنەیەکی سیاسی ئامێز لە دەرەوەی وڵاتەکەی خۆی، پاداشتەکەی (٥٠) هەزار دۆلارە، جار هەیە لە یەک حەفتەدا، ئەو زاتە، (٥) بەشداربوونی لە سەر ئاستی جیهان هەبووە.

ئێستا، نیشانەی پرسیارێک لەبەرچاوامان زەقدەبێتەوە:"ئایا کورد سیاسیزان و زانای زانستی سیاسی و سیاسەتی نێودەوڵەتی هەیە؟" ئەگەر هەیە، بۆچی وەکو سیاسیزانەکانی جیهان، ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ، پەیام و گوتارەکانیان ناگەێینە جەماوەری خۆیان؟ ئەدی (ئەگەر) دەڵێن، "نەخێر، کورد سیاسیزانی نییە،" بۆچی، لە زاری سەرکردە باڵایەکان کە پەسنی کەسێک دەکەن، دەڵێن:'بەڕاستی لە زانستی سیاسی و سیاسەتیی نێودەوڵەتی زانا بووە؟!

دیسان، گوتەی ئیختیارە سەردەشتییەکەی دەڵێمەوە، کە لە ساڵێ (١٩٩١) لە هاوڕێیەکەی خۆی پرسی:

"باشە، ئێستا ئەو کوردە داماوانە، هیچ سەرکردەیەکیان نییە، خەمێکیان لە بخۆن؟"